Lieta Nr.A420543212
SKA-576/2015

S P R I E D U M S

Rīgā 2015.gada 14.oktobrī

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments kopsēdē šādā sastāvā:

tiesnese L.Slica
tiesnese Dz.Amerika
tiesnese J.Briede
tiesnesis A.Guļāns
tiesnese V.Kakste
tiesnese V.Krūmiņa
tiesnesis J.Neimanis
tiesnese I.Skultāne
tiesnese R.Vīduša

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „Spilves nami" pieteikumu par Rīgas domes 2012.gada 17.augusta lēmuma Nr.1-43/RD-12-2651-nd atcelšanu, sakarā ar SIA „Spilves nami" kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2014.gada 10.decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas domes 2012.gada 17.augusta lēmumu Nr.1-43/RD-12-2651-nd pieteicējai SIA „Spilves nami" piederošā ēka /adrese/ tika klasificēta kā cilvēku drošību apdraudoša un vidi degradējoša būve nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanas vajadzībām.

[2] Par domes lēmuma atcelšanu pieteicēja vērsās tiesā. Administratīvā rajona tiesa pieteikumu noraidīja.

[3] Administratīvā apgabaltiesa ar 2014.gada 10.decembra spriedumu pieteikumu noraidīja. Apgabaltiesas spriedums, ņemot vērā pievienošanos rajona tiesas sprieduma motivācijai, pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Atbilstoši likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta pirmajai un otrajai daļai pieteicēja kā ēkas īpašniece ir nekustamā īpašuma nodokļa maksātāja.

[3.2] Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta $1.^4$daļa paredz, ka pašvaldība saistošajos noteikumos vidi degradējošas, sagruvušas vai cilvēku drošību apdraudošas būves var aplikt ar nekustamā īpašuma nodokli 3 % apmērā. Savukārt Rīgas domes 2012.gada 17.janvāra saistošo noteikumu Nr.161 „Par nekustamā īpašuma nodokli Rīgā 2012.gadā" (turpmāk – saistošie noteikumi Nr.161) 12.punkts paredzēja, ka būvi, kas klasificēta kā vidi degradējoša, sagruvusi vai cilvēku drošību apdraudoša, apliek ar nekustamā īpašuma nodokļa likmi 3 % apmērā no būvei piekritīgās zemes kadastrālās vērtības, sākot ar nākamo mēnesi pēc būves klasificēšanas attiecīgajā būvju kategorijā.

[3.3] Tā kā normatīvie akti neparedz konkrētu definīciju, kāda būve ir uzskatāma par vidi degradējošu, sagruvušu vai cilvēku drošību apdraudošu būvi, tā ir ģenerālklauzula, kuru piepilda ar noteiktu saturu.

Pārsūdzētajā lēmumā jēdziens „vidi degradējoša un cilvēku drošību apdraudoša būve" ir interpretēts tādējādi, ka tā ir būve, attiecībā uz kuru nav izpildīti Rīgas domes 2008.gada 8.jūlija saistošo noteikumu Nr.125 „Rīgas pilsētas teritorijas kopšanas un būvju uzturēšanas noteikumi" (turpmāk – saistošie noteikumi Nr.125) 15.2.apakšpunktā noteiktie pienākumi. Lēmumā ietverta atsauce arī uz Rīgas domes 2012.gada 20.marta iekšējo noteikumu Nr.15 „Kārtība, kādā sakārtojamas vai nojaucamas pilsētvidi degradējošas, sabrukušas vai cilvēku drošību apdraudošas ēkas (būves) Rīgā" (turpmāk – iekšējie noteikumi Nr.15) 2.4.apakšpunktu.

Ņemot vērā 2012.gada 22.maija apsekošanas laikā konstatētos faktus, ēka pareizi ir klasificēta kā vidi degradējoša un cilvēku drošību apdraudoša būve.

[3.4] Tā kā ēka ir vidi degradējoša un cilvēku drošību apdraudoša būve, tad tās īpašniekam ir pienākums maksāt nekustamā īpašuma nodokļa

likmi 3 % apmērā atbilstoši saistošajiem noteikumiem Nr.161.

[3.5] Tā kā pieteicējai bija iespēja izteikt savus argumentus un apsvērumus lietā sākotnējā lēmuma apstrīdēšanas procesā, pieteicējas neuzklausīšana pirms sākotnējā lēmuma pieņemšanas nav būtisks procesuāls pārkāpums.

[3.6] Paaugstinātā nekustamā īpašuma nodokļa likme stimulē personu sakārtot savu īpašumu. Savukārt tas vien, ka Rīgā ir daudz nesakārtotu nekustamā īpašuma objektu, nenozīmē, ka ir pārkāpts vienlīdzības princips.

[3.7] Kaut arī pārsūdzētajā lēmumā nav norādīta kategorija saskaņā ar iekšējo noteikumu Nr.15 4.punktu, atbilstoši saistošajiem noteikumiem Nr.161 svarīga ir būves klasifikācija kā vidi degradējoša, sabrukusi vai cilvēku drošību apdraudoša, nevis tai piešķirtā kategorija. Iekšējos noteikumos Nr.15 noteiktā pilsētvidi degradējošā un sabiedrisko drošību apdraudošo ēku (būvju) klasifikācija ir saistoša pašvaldības iestādēm un struktūrvienībām turpmākai rīcībai, nevis privātpersonai.

[4] Pieteicēja par apgabaltiesas spriedumu iesniegusi kasācijas sūdzību, kas pamatota ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Pārsūdzētajā lēmumā nav norādīta īpašuma kategorija atbilstoši iekšējo noteikumu Nr.15 4.punktam. Administratīvais akts neļauj pieteicējai secināt ēkai piešķirto kategoriju un pārliecināties par faktisko un tiesisko apstākļu analīzi.

[4.2] Pieteicējas neuzklausīšana ir procesuāls pārkāpums arī gadījumā, ja tas nav ietekmējis izdodamo administratīvo aktu. Apgabaltiesa ir nepareizi interpretējusi Administratīvā procesa likuma 61., 62. un 67.panta noteikumus.

[4.3] Jēdziena „vidi degradējoša un cilvēka drošību apdraudošas ēkas" skaidrojums bija dots tikai iekšējā normatīvajā aktā.

[5] Sniedzot viedokli par tiesvedības izbeigšanu lietā, Rīgas dome ir norādījusi, ka pārsūdzētais lēmums kā starplēmums pats par sevi skar personas būtiskas tiesības vai tiesiskās intereses, tāpēc ir pārsūdzams tiesā. Savukārt pieteicēja ir norādījusi, ka pārsūdzētais lēmums ir starplēmums un tiesvedība lietā ir izbeidzama.

Motīvu daļa

[6] Saskaņā ar likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta 1.^{4}daļu vidi degradējošu, sagruvušu vai cilvēku drošību apdraudošu būvi apliek ar nekustamā īpašuma nodokļa likmi 3 % apmērā, ja to ir noteikusi pašvaldība savos saistošajos noteikumos.

Saistošo noteikumu Nr.161 12.punkts noteica, ka būvi, kas klasificēta kā vidi degradējoša, sagruvusi vai cilvēku drošību apdraudoša, apliek ar nekustamā īpašuma nodokļa likmi 3 % apmērā no būvei piekritīgās zemes kadastrālās vērtības, sākot ar nākamo mēnesi pēc būves klasificēšanas attiecīgajā būvju kategorijā. Savukārt noteikumu 13.punkts paredzēja, ka maksāšanas paziņojumu par būvi, kas klasificēta kā vidi degradējoša, sagruvusi vai cilvēku drošību apdraudoša, Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvalde nosūta nodokļa maksātājam viena mēneša laikā no dienas, kad administratīvais akts par būves klasificēšanu attiecīgajā kategorijā ir kļuvis neapstrīdams vai ir beidzies termiņš augstākās iestādes izdotā administratīvā akta, ar kuru atstāts spēkā sākotnējais lēmums, pārsūdzēšanai un tas nav pārsūdzēts.

Tātad likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta 1.^{4}daļa deleģē pašvaldībām tiesības piemērot nekustamā īpašuma nodokļa likmi 3 % apmērā vidi degradējošām, sagruvušām vai cilvēku drošību apdraudošām būvēm. Šādas būves īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam pienākumu maksāt nekustamā īpašuma nodokli atbilstoši minētajai likmei uzliek ar administratīvo aktu – maksāšanas paziņojumu.

[7] Konkrētajā lietā pieteikuma priekšmets nav administratīvais akts par nekustamā īpašuma nodokli. Pieteicēja ir pārsūdzējusi Rīgas domes 2012.gada 17.augusta lēmumu, ar kuru ēka klasificēta kā cilvēku drošību apdraudoša un vidi degradējoša.

Līdz ar to prasījuma robežas pārsniedz tiesas secinājums, ka lietā citastarp ir strīds par to, vai Rīgas dome pamatoti aplikusi pieteicējas ēku ar nekustamā īpašuma nodokļa likmi 3% apmērā, un ka pieteicējai ir pienākums maksāt nekustamā īpašuma nodokli saskaņā ar minēto likmi.

[8] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 1.panta trešo daļu administratīvais akts ir uz āru vērsts tiesību akts, ko iestāde izdod publisko tiesību jomā attiecībā uz individuāli noteiktu personu vai personām, nodibinot, grozot, konstatējot vai izbeidzot konkrētas tiesiskās attiecības vai konstatējot faktisko situāciju. Administratīvais akts nav starplēmums (tostarp procesuāls lēmums) administratīvā procesa ietvaros, izņemot gadījumu, kad tas pats par sevi skar būtiskas personas tiesības vai tiesiskas intereses vai būtiski apgrūtina to īstenošanu (3.punkts).

Tiesiskās sekas nekustamā īpašuma nodokļa jomā rada administratīvais akts par nekustamā īpašuma nodokļa paaugstinātās likmes (3 %) piemērošanu vidi degradējošai, sagruvušai vai cilvēku drošību apdraudošai būvei. Vērtējot šāda administratīvā akta pamatojumu, proti, vai pamatoti piemērota paaugstināta nodokļa likme, jāvērtē, vai attiecīgā būve atbilst tiesību normā minētajam statusam. Tas, kādā tiesiskā formā pašvaldībai ir jākonstatē un jāpierāda būves stāvoklis, likumā „Par nekustamā īpašuma nodokli" nav noteikts. Rīgas dome izvēlējusies to darīt ar atsevišķu lēmumu.

Kā secināms no saistošo noteikumu Nr.161 13.punkta un pārsūdzētajā lēmumā norādītās pārsūdzības kārtības, Rīgas domes ieskatā, lēmums par būves klasificēšanu kā cilvēku drošību apdraudošu un vidi degradējošu nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanas vajadzībām ir administratīvais akts. Šādam uzskatam nevar piekrist, jo pārsūdzētais lēmums pats par sevi pieteicējai nekādas tiesiskās sekas nerada. Kā jau tika minēts, tiesiskās sekas rada administratīvais akts par nekustamā īpašuma nodokli, savukārt lēmumu par ēkas klasificēšanu var uzskatīt par starplēmumu šajā procesā, jo ar to netiek sasniegts mērķis, kura dēļ attiecīgais nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanas process ir uzsākts, proti, konkrētā būve netiek aplikta ar paaugstinātu nodokļa likmi. Arī kā starplēmums tas pats par sevi neskar būtiskas pieteicējas tiesības vai tiesiskās intereses.

[9] Tā kā Rīgas domes 2012.gada 17.augusta lēmums nav administratīvais akts, apgabaltiesas spriedums ir atceļams un tiesvedība izbeidzama, jo

apgabaltiesai bija jāizbeidz tiesvedība, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 282.panta 1.punktu.

Ievērojot minēto, Augstākā tiesa neanalizēs pieteicējas kasācijas sūdzības argumentus.

[10] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 125.panta otrās daļas 2.punktam procesa dalībniekiem ir atmaksājama puse no samaksātās valsts nodevas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 125.panta otrās daļas 2.punktu, 282.panta 1.punktu, 348.panta 3.punktu un 351.pantu, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments

n o s p r i e d a

Atcelt Administratīvās apgabaltiesas 2014.gada 10.decembra spriedumu un izbeigt tiesvedību lietā.

Atmaksāt SIA „Spilves nami" pusi no samaksātās valsts nodevas – 42,68 *euro*.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnese	L.Slica
Tiesnese	Dz.Amerika
Tiesnese	J.Briede
Tiesnesis	A.Guļāns
Tiesnese	V.Kakste
Tiesnese	V.Krūmiņa
Tiesnesis	J.Neimanis
Tiesnese	I.Skultāne
Tiesnese	R.Vīduša